

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 35/2024**

Ingevolge de schorsing van een wetsbepaling over de organisatie van de Europese verkiezingen zijn de 16- en 17-jarigen verplicht om deel te nemen aan de stemming

Op grond van de wet van 25 december 2023 mogen 16- en 17-jarigen deelnemen aan de verkiezing van de in België aan te duiden leden van het Europees Parlement zonder dat zij zich daarvoor voorafgaandelijk moeten inschrijven. Zij zijn evenwel niet verplicht om deel te nemen aan de stemming en kunnen niet worden gesanctioneerd indien zij niet deelnemen. Een meerderjarige Belg die zich beroept op zijn hoedanigheid van kiezer, vordert de schorsing van de bepaling van die wet die alleen meerderjarigen verplicht om deel te nemen aan de stemming, op straffe van een sanctie.

Het Hof oordeelt dat het verschil in behandeling van de kiezers naargelang zij meerderjarig of minderjarig zijn, niet lijkt te zijn verantwoord door dwingende motieven van algemeen belang. Het nadeel dat zou ontstaan indien de Europese verkiezingen van 9 juni 2024 op een ongrondwettige basis worden georganiseerd, is volgens het Hof ernstig en kan niet worden hersteld door een latere vernietiging. Daarentegen brengt de schorsing van de bestreden bepaling de organisatie van de nakende verkiezing van het Europees Parlement niet in het gedrang. Het Hof schorst bijgevolg de bepaling van de wet van 25 december 2023 die alleen meerderjarigen verplicht om te gaan stemmen voor de Europese verkiezingen. Ingevolge de schorsing zijn ook de 16- en 17-jarigen verplicht om te gaan stemmen voor de Europese verkiezingen en kunnen zij worden gesanctioneerd indien zij niet gaan stemmen.

1. Context van de zaak

De wet van 25 december 2023 geeft 16- en 17-jarigen de mogelijkheid om te stemmen voor de verkiezing van de in België te verkiezen leden van het Europees Parlement, zonder dat zij zich daarvoor voorafgaandelijk moeten inschrijven. Anders dan wat het geval is voor de meerderjarigen, zijn de 16- en 17-jarigen niet verplicht om deel te nemen aan de stemming en kunnen zij bijgevolg niet worden gesanctioneerd indien zij niet deelnemen.

De wetgever beoogt met de wet van 25 december 2023 uitvoering te geven aan arrest nr. [116/2023](#) van het Hof. In dat arrest heeft het Hof de wet van 1 juni 2022 vernietigd in zoverre zij het stemrecht voor 16- en 17-jarigen voor de Europese verkiezingen afhankelijk maakt van de vereiste om een aanvraag in te dienen om ingeschreven te worden op de kiezerslijst.

Een meerderjarige Belg die zich beroept op zijn hoedanigheid van kiezer, vordert de schorsing en vernietiging van artikel 13 van de wet van 25 december 2023, dat alleen de meerderjarige kiezers verplicht om deel te nemen aan de stemming.

2. Onderzoek door het Hof

Om de schorsing van de bestreden bepaling te verkrijgen, moet de verzoekende partij aantonen dat minstens één middel dat zij aanvoert ernstig is en dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepaling haar een moeilijk te herstellen ernstig nadeel dreigt te berokkenen. Zelfs als aan beide voorwaarden is voldaan, moet het Hof slechts overgaan tot de schorsing indien het voordeel dat de schorsing oplevert voor de verzoekende partij opweegt tegen de nadelen voor het algemeen belang die een schorsing zou meebrengen.

2.1. Het bestaan van een ernstig middel (B.8-B.15)

De verzoekende partij voert in een eerste, derde en vierde middel aan dat de wet van 25 december 2023 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 25, b) van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR) schendt, doordat 16- en 17-jarigen, in tegenstelling tot meerderjarigen, niet verplicht zijn om deel te nemen aan de Europese verkiezingen en ook niet kunnen worden gesanctioneerd indien zij niet deelnemen.

Het Hof herinnert eraan dat het kiesrecht een fundamenteel politiek recht is in de representatieve democratie en van cruciaal belang is voor het vestigen en het handhaven van de grondslagen van de democratie. Aangezien het verplichte of facultatieve karakter van de deelname aan de stemming een wezenlijk kenmerk van het kiesrecht is, moet een fragmentatie van het kiezerskorps door dwingende motieven van algemeen belang worden verantwoord.

Het Hof leidt uit de parlementaire voorbereiding af dat de wetgever de stemplicht voor 16- en 17-jarigen heeft afgewezen omwille van, enerzijds, de bijzondere rechtspositie van minderjarigen en, anderzijds, de doelstelling om geen ongewenste druk te creëren ten aanzien van deze jongeren, maar te voorzien in een stimulerende overgangsfase van niet-verplichte stemming.

Die verantwoording lijkt volgens het Hof evenwel geen dwingend motief van algemeen belang te vormen dat een verschil in behandeling van de kiezers naargelang zij meerderjarig of minderjarig zijn, kan rechtvaardigen. Het verplichte karakter van de stemming lijkt geen beletsel te vormen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de wetgever.

Het Hof wijst erop dat de minderjarige kiezer op grond van de wet van 1 juni 2022 wel verplicht was om te gaan stemmen indien hij ervoor gekozen had om deel uit te maken van het kiezerskorps. De minderjarige kiezer kon in dat geval ook worden gesanctioneerd indien hij niet ging stemmen. De wetgever is daarop teruggekomen omdat minderjarigen voor de jeugdrechtsbank moeten verschijnen wanneer zij een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Het Hof ziet evenwel niet in op welke manier het bestaan van specifieke nadere regels op het vlak van de strafprocedure voor minderjarigen, kan verantwoorden dat enkel de meerderjarige kiezers strafrechtelijk kunnen worden vervolgd wanneer zij hun stemrecht niet uitoefenen.

Het eerste, derde en vierde middel is volgens het Hof ernstig.

2.2. Het bestaan van een risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel (B.16.1-B.16.5)

De verzoekende partij voert met betrekking tot het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel aan dat bij een onmiddellijke toepassing van de wet van 25 december 2023 de Europese verkiezingen van 9 juni 2024 zullen plaatsvinden op grond van een ongrondwettige regeling.

Het Hof oordeelt dat het nadeel dat zou ontstaan uit verkiezingen die op een ongrondwettige basis zouden worden georganiseerd, noodzakelijkerwijze ernstig is omdat het zou gaan om een aantasting van het recht zelf om te kiezen en te worden verkozen, essentieel voor het bestaan van een representatieve democratie. Het Hof oordeelt verder dat een latere vernietiging van de bestreden bepaling het nadeel veroorzaakt door de toepassing, voor de stemming van 9 juni 2024, van die bepaling, niet zou kunnen herstellen.

Het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel is volgens het Hof aangetoond.

2.3. De belangenafweging (B.17.1-B.17.3)

De Ministerraad werpt op dat een schorsing van de bestreden bepaling een goed verloop van de verkiezing van 9 juni 2024 in het gedrang zou brengen en verwarring zou doen ontstaan bij de 16- en 17-jarigen.

Het Hof ziet niet in op welke manier een schorsing van de bestreden bepaling de organisatie van de nakende verkiezing van het Europees Parlement in het gedrang zou kunnen brengen in het licht van de verkiezingsagenda, onder meer wat het informeren van de betrokken minderjarigen betreft.

De belangenafweging leidt er volgens het Hof niet toe dat de bestreden bepaling niet moet worden geschorst.

3. Besluit

Het Hof schorst artikel 13 van de wet van 25 december 2023. Bijgevolg is de deelname aan de stemming voor de verkiezingen van het Europees Parlement verplicht voor de minderjarigen ouder dan 16 jaar.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidsverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via X [@ConstCourtBE](#) en [LinkedIn](#).